

Utrecht: Herinneringen aan de oorlog

Auteur: Gerard Goudriaan

De wandeling laat belangrijke oorlogsmonumenten zien.

De route voert langs de Maliebaan waar zowel de NSB als het verzet prominent aanwezig was, vier forten van de Waterlinie die voor de oorlog gemobiliseerd waren, een Duitse commandobunker en enkele gedenksteden. Ook bezoeken we twee begraafplaatsen met indrukwekkende oorlogsmonumenten.

Routebeschrijving

Verlaat de centrale hal van het station aan de centrumzijde. Bij de ingang van Hoog Catharijne rechtsaf richting Moreelsepark. Op het eind van de lange gang kom je bij AH. Daar neem je de bocht naar links en kom je bij de roltrap naar de uitgang. Hierna 50 meter naar rechts en dan linksaf langs de vroegere hoofdgebouwen van de NS. Op eind linksaf, nog steeds Moreelsepark. Je komt bij een groot beeld.

Kijkpunt 1

Monument voor Gevallen Spoorwegpersoneel

Loop nog even rechtdoor. Dan rechtsaf langs de mooie bomen. Later zie je dat dit de Catharijnesingel is. Bij de eerste verkeerslichten de weg oversteken. Even rechtsaf, dan linksaf de brug over. Rechtdoor Lange Smeestraat. Eerste straat linksaf Springweg. We gaan zo de eerste straat rechts in, Brandstraat, maar eerst lopen we een paar meter verder naar nummer 138B. Daar liggen in het trottoir twee messing naamplaatjes.

Kijkpunt 2

Stolpersteine

Terug naar de Brandstraat die we helemaal uitlopen. Linksaf Oudegracht. Bij de eerste brug rechtsaf. Brug over, een paar meter rechtsaf. Dan linksaf de erg smalle Reguliersteeg. Op eind linksaf. De straat heet eerst Lange Nieuwstraat, na de kruising wordt hij Korte Nieuwstraat. Bij nummers 6A en B zie je een historisch tegeltableau dat zicht geeft op de Dom(-toren en volledige kerk) uit 1655. Loop door naar het Domplein. Direct om de hoek op nummer 29 is het Academiegebouw met daarin twee oorlogsmonumenten.

Neem de ingang en houd links aan. Na 25 meter hangt rechts tegen de muur een door brand in de oorlog aangetast beeldje.

Kijkpunt 3

Hermesbeeldje

Ga iets verder links de zijgang naar de aula in. Je komt bij een monument met namen van studenten en medewerkers van de universiteit die zijn omgekomen in de oorlog.

Kijkpunt 4

Herdenkingsmonument universitaire gemeenschap

Als je het gebouw weer uit komt, ga je rechtsaf en loop je via het weggeslagen deel van de Domkerk naar een groot standbeeld dat je rechts ziet staan.

Kijkpunt 5

Verzetsmonument

Nog even verder, dan rechtsaf langs de zijkant van de kerk. Tweede straat rechtsaf: Achter Sint Pieter. We komen op de Pausdam waar we rechtdoor de Nieuwegracht op gaan. Na de vijfde zijstraat links (Magdalenastraat) kom je bij nummer 92 met vijf Stolpersteine en een plaquette met een indrukwekkende tekst.

Kijkpunt 6

'Het kind is niet meer'

We lopen verder de Nieuwegracht af en nemen de eerste straat links, Servaasbolwerk. In de tweede linkerbocht staat een boom met een hek erom heen en een wit hekwerk ervoor.

Kijkpunt 7

Bevrijdingsboom

Neem het grindpad naar links door het plantsoen langs de singel (officieel Stadsbuitengracht).

Bij de eerste brug rechtsaf. Steek de weg over en loop aan de linkerkant van de weg die naar het Spoorwegmuseum, het vroegere Maliebaanstation, gaat. Net voor het parkeerterrein bereik je een monumentaal monument in drie onderdelen.

Kijkpunt 8

Joods monument

Loop weer terug. Neem de eerste weg rechtsaf. Volgens schrijver en programmamaker Ad van Liempt zijn we nu op de spannendste straat van Nederland tijdens de bezetting.

Kijkpunt 9

Maliebaan

Je passeert nummer 35, het vroegere hoofdkwartier van de NSB.

Steek de Burgemeester Reigerstraat over. Op de hoek boven de ingang van nummer 55 zie je een plaquette die de bevrijding van Utrecht op 7 mei herdenkt. Er staat een afbeelding op van een geallieerde soldaat met het Canadese symbool, de Maple Leaf, en de vlaggen van Groot-Brittannië, de VS, de Sovjet-Unie en Nederland.

Hierna loop je naar de overkant van de Maliebaan. Rechtsaf. Langs het Aartsbisschoppelijk Paleis op nummer 40 en de stadsvilla van Frits Fentener van Vlissingen op nummer 42. Iets verder, op nummer 66, zetelde de Nederlandse SS.

Op nummer 72 woonde Marie Anne Tellegen op de bovenverdieping van een voor de Maliebaan bescheiden pand. Je ziet op het huis een plaquette over dr. Max, haar schuilnaam. Deze grote verzetsstrijdster woonde naast het pand van de Sicherheitspolizei op nummer 74.

Loop tot het eind van de Maliebaan (nummer 108). Ga daarna rechtsaf en aan de linkerzijde de spoorbaan over. Neem het derde asfaltweggetje linksaf, Hogelandsepark. Om de hoek van het grote landhuis zie je een beeld van een ijsbeer.

Kijkpunt 10

Polar Bear Monument

Na de ijsbeer nog even rechtdoor naar de overzijde van de Prinsesselaan.

Even verder naar rechts is de ingang van begraafplaats St. Barbara met een aantal oorlogsmonumenten. Na de ingang loop je direct tegen een rij graven aan van Nederlandse oorlogsslachtoffers. Het zijn militairen die in de meidagen van 1940 sneuvelden, maar ook verzetsmensen, dwangarbeiders en slachtoffers van represailles.

Rechts van deze erehof is het monument voor de gevallen van de KAB (de Katholieke Arbeidersbeweging).

We lopen terug naar de uitgang, naar de overkant van de Prinsesselaan. Hier linksaf. Vlak voor de eerste weg rechts (de rotonde van de Emmalaan) nemen we links het voetpad langs het Rosarium. Rechtsaf Stolberglaan en dan de drukke weg oversteken naar de Prinses Marijkelaan. Op het einde, tegenover nummer 1, is een sobere herinnering aan een trieste gebeurtenis op 7 mei 1945.

Kijkpunt 11

Monument gedode verzetsstrijders

Vanaf het monument gaan we schuin links en dan rechtdoor langs de rand van het Wilhelminapark, zoals ook de weg heet. Tot nummer 24 (rechts) en 24A links met een hergebruikte Duitse oorlogsschuilplaats.

Kijkpunt 12

Duitse commandobunker

Loop door tot de rotonde, ga er rechts omheen over het zebrapad, de Van Limburg Stirumstraat in. Met de bocht mee naar links. We zijn nu op de hier niet aangegeven Nicolaasweg. Steek de drukke straat over, de Mecklenburglaan zoals links staat aangegeven. Neem rechtdoor het vervolg van de Nicolaasweg. Steek de brug over en ga rechtdoor de Burgemeester Fockema Andrealaan in. Kruis de Notebomenlaan, daarna de Rubenslaan. De weg heet nu Mesdaglaan. Na de brug nemen we links het voetpad langs de Kromme Rijn. Bij de splitsing links aanhouden, het viaduct onderdoor. Direct erna rechts de trap op, dan linksaf. Vrij snel links is de weg naar het eerste van de vier Lunetforten.

Kijkpunt 13

Fort Lunet 1

We slaan het klinkerweggetje 30 meter in. Omdat het fort alleen op afspraak in groepsverband te bezoeken is, gaan we niet richting fort, maar slaan we rechtsaf. We lopen langs een muur van het fort tot de Koningsweg die we oversteken.

We passeren Fort Lunet 2. Even voor het einde van de weg gaan we rechtsaf de trap, daarna linksaf langs de snelweg. Na de spoorbanen gaan we linksaf de trap af. Beneden gekomen gaan we linksaf richting spoorbanen. Daar rechtsaf fietspad volgen dat loopt langs Fort Lunet 3. Op het einde van de fortgracht, dus bij de eerste weg, rechtsaf. Vrij snel weer eerste weg rechtsaf. Bij de splitsing waar het asfaltpad naar links gaat, nemen wij rechtdoor het onverharde paadje. Op eind rechtsaf, direct brug over, meteen linksaf Oude Liesbosweg.

Wat verder links zie je de ingang naar Fort Lunet 4 met het aanbevolen café (en vooral terras) 'De smaak van Lunet'. De bediening is voor een belangrijk deel in handen van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Na een eventueel bezoek lopen we weer verder en nemen de eerste weg rechtsaf. Dan bij de Brennerbaan rechtsaf, waarna onder het viaduct doorgaat. Loop, zolang het kan, aan de rechterzijde over het voetpad. De eerste weg rechts is de Maansteenweg. Sla die in. Je komt op een mooi aangelegde begraafplaats.

Kijkpunt 14

Begraafplaats Tolsteeg

Loop na de slagboom rechtdoor, houd de aula aan je linkerhand. Bij het tweede pad links zie je bijna meteen het 'Monument voor de Binnenlandse Strijdkrachten'.

Ga hierna vanaf dit monument op hetzelfde pad 30 meter terug naar het 'Monument voor de Oranje Vrijbuiters'. Daarna gaan we terug naar de uitgang, waarna we direct rechtsaf gaan de Bolstraat in. Passeer het speelveld aan de linkerkant. Houd de oorspronkelijke richting aan. Op het eind linksaf, zo dicht mogelijk langs de spoorbaan. We komen uit op een druk verkeerspunt waar we nog even rechtdoor gaan. Langs de fietsenstalling. Daarna rechtsaf naar station Vaartsche Rijn dat het einde van de wandeling markeert. Horeca is te vinden op de beide kades en in het Rotsoordgebied (voor en bij de watertoren).

Praktische informatie

De wandeling start bij het Centraal Station. Hij eindigt bij station Vaartsche Rijn.

Deze wandeling komt in de wandelgids **Utrecht acht keer anders** die in 2018 verschijnt en dan verkrijgbaar is op www.gegarandeerdonregelmatig.nl. Auteur Gerard Goudriaan is stedenverkenner en wandelsocioloog

DEZE WANDELING IS OPGENOMEN
IN EEN WANDELGIDS VAN
GEGARANDEERD ONREGELMATIG

BESTEL DE MOOISTE WANDELGIDSEN OP WWW.GEGARANDEERDONREGELMATIG.NL

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
www.wandelzoekpagina.nl/abonnement
voor slechts
€ 12,50